

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

2016

Ajankohtaista EU:sta 2/2016

Työsuojeluosasto

26.8.2016

Lukijalle

Slovakia aloitti puolivuotisen kautensa EU:n puheenjohtajamaana heinäkuun alussa 2016. Ulkoministeri Lajčák kuvaili puheenjohtajuutta suureksi mahdollisuudeksi Slovakialle. Puheenjohtajuus on maan ensimmäinen sen 12-vuotisen EU-jäsenyyden aikana.

Slovakian asettamat prioriteetit puheenjohtajakaudelleen ovat:

- Euroopan talouskasvun vahvistaminen
- digitaalisten sisämarkkinoiden edistäminen
- energiaunionin luominen
- kestävä pakolais- ja turvapaikanhakijapolitiikka
- EU:n laajentuminen

Slovakian puheenjohtajuuskauden prioriteettien taustalla on kolme toisiinsa liittyvää tavoitetta: konkreettisten tulosten aikaansaaminen, hajanaisuuden vähentäminen ja kansalaisiin keskittyminen. Maa on ilmoittanut haluavansa palauttaa jäsenmaiden kansalaisten luottamuksen Euroopan Unioniin ottamalla kaikki yhtäläisesti huomioon. Esimerkiksi nuorten luottamusta pyritään lisäämään modernisoimalla koulutusta ja luomalla linkkejä opiskelijoiden ja työmarkkinoiden välille. Tällä pyritään ehkäisemään sosiaalista syrjäytymistä ja vähentämään nuorten työttömyyttä. Myös digitaalisten yhteismarkkinoiden edistäminen sekä yhtenäisen ja kestävä maahanmuuttopolitiikan kehittäminen nähdään keskeisinä prioriteetteina tällä puheenjohtajuuskaudella.

Tähän noin kaksi kertaa vuodessa päivitettävään ajankohtaistiedotteeseen on koottu lainsäädäntö- ja muut hankkeet, jotka ovat sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston vastuulla, annettava lainsäädäntö tulee työsuojeluviranomaisten valvottavaksi tai sillä on muutoin kiinteä yhtymäkohta työsuojeluviranomaisten toimintaan.

Leena Alanko
Suunnittelija
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työsuojeluosasto
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63567

Sisällysluettelo

Lukijalle	2
Sisällysluettelo	3
1. Yleistä	4
1.1. Slovakian puheenjohtajuuskausi	4
2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset	5
2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi.....	5
2.2. Tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapaketti.....	5
2.3. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi	6
2.4. Komission ehdotus neuvoston direktiiviksi kalastusalan työtä koskevan työmarkkinajärjestöjen sopimuksen saattamiseksi osaksi EU:n lainsäädäntöä	7
3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet.....	8
3.1. Uusi työsuojelustrategia ja siihen liittyvät toimenpiteet	8
3.2. Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön arviointi	8
3.3. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus.....	9
3.4. Viiteraja-arvodirektiivi.....	9
3.5. Raskaudensuojeludirektiivi	9
4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano	11
4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus	11
4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus.....	11
4.3. Sähkömagneettisia kenttiä koskeva direktiivi.....	12
4.4. Säteilysuojelun perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)	12
4.5. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi	13
5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat	15
5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH)	15
5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	15
5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	16
6. Muita työsuojelua sivuavia asioita.....	17

1. Yleistä

1.1. Slovakian puheenjohtajuuskausi

Slovakia on ilmoittanut puheenjohtajuuskauden prioriteeteikseen taloudellisesti vahvan Euroopan rakentamisen, modernit yhteismarkkinat, kestävän maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan sekä globaalisti vaikuttavan Euroopan.

Slovakian ulkoministeri Lajčák mukaan intohimo EU-jäsenyyttä kohtaan on muuttunut jäsenmaissa yleiseksi väsymykseksi ja pahaksi oloksi ja unionin on vallannut pelko, jollaista ei ole aiemmin nähty. Nationalismia aiemmin korostanut Slovakia haluaa unionin puheenjohtajana edistää solidaarisuutta ja yhtenäisyyttä.

Britannian todennäköinen ero EU:sta on lisännyt kansalaisten luottamuksen laskua unionia kohtaan. Tämän haasteen edessä Slovakia on ottanut tavoitteekseen kansalaisten luottamuksen lisäämisen ja sitä kautta Euroopan yhtenäistämisen. Taloudellisesti vahvaa Eurooppaa rakennetaan innovaatioita ja uudistuksia tukemalla sekä nuorten työllistymistä edistämällä. Pk-yrityksiä tuetaan luomalla investoinneille suotuisa ympäristö.

Slovakia panostaa erityisesti talous- ja rahaliitto EMU:n ja pääomamarkkinaunionin lujittamiseen. Puheenjohtajamaa tavoittelee edistystä myös energiaunionin kehityksessä, EU:n energiapolitiikan yhtenäistämistä sekä ulkoisen energiariippuvuuden vähentämistä.

Työllisyyssektorilla pyritään takaamaan kaikille samat mahdollisuudet ja kohtelu työmarkkinoilla. Taloudellinen kilpailukyky ja kestävä talouskehitys luovat pohjaa uusien, työsuojelullisesti laadukkaiden työpaikkojen syntymiselle. Tarkoituksena on turvata työpaikat nyt ja tulevaisuudessa. Sosiaaliturvan parantamista toteutetaan mm. sosiaaliturvan koordinaatioasetusta (883/94) päivittämällä.

Slovakia keskittyy neuvotteluihin sisämarkkinoihin liittyviin lainsäädännöllisiin muutoksiin koskien tavaroiden liikkuvuuden esteettömyyttä. Myös lakimuutos työntekijöiden suojelemiseksi karsinogeeneja ja mutageeneja vastaan on tarkoitus viedä päätökseen kuluvan puheenjohtajuuskauden aikana.

Seuraavat työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiain -neuvoston kokoukset järjestetään Luxemburgissa 13.10.2016 ja Brysselissä 8.–9.12.2016. Työllisyys-, sosiaali- ja terveysministereiden epävirallinen kokous pidettiin 14.–15.7.2016 ja seuraava kokous on 3.–4.10.2016. Työterveyttä ja työsuojelua koskeva konferenssi pidetään 24.–25.10.2016.

Lisätietoa Slovakian puheenjohtajuuskaudesta:

<http://www.eu2016.sk/en>

<http://www.eu2016.sk/en/programme-and-priorities/programme-of-the-slovak-presidency>

<http://www.eu2016.sk/data/documents/presidency-programme-eng-final5.pdf>

2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset

2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi

Komissio antoi ehdotuksen ns. syöpädirektiivin (2004/37/EY) muuttamiseksi 13.5.2016. Ehdotuksella on tarkoitus lisätä syöpävaarallisten aineiden sitovia raja-arvoja. Suomen kannalta näistä aineista erityisen merkityksellisiä ovat kiteinen piidioksidi ja kovapuupöly. Slovakian tavoitteena on direktiiviehdotuksen hyväksyminen EU-puheenjohtajuuskautensa aikana.

Lisätietoja: Reetta Orsila ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63505 (Orsila) ja 02951 63565 (Saarikoski)

2.2. Tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapaketti

Komissio antoi 13.2.2013 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kulutustavaroiden turvallisuudesta ja ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tuotteiden markkinavalvonnasta. Tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa markkinavalvontasääntelyä kokoamalla yhteen säädökseen tuotteiden markkinavalvontaa koskevat säännökset. Nyt markkinavalvonnasta säädetään sekä ns. akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa eli ns. NLF-asetuksessa (765/2008/EY) että yleisessä tuoteturvallisuusdirektiivissä (2001/95/EY).

Uutta markkinavalvonta-asetusta sovellettaisiin kaikkeen tuotteita koskevaan markkinavalvontaan samalla kun markkinavalvontaa koskevat säännökset poistettaisiin yleisestä tuoteturvallisuusdirektiivistä.

Paketin käsittely neuvoston työryhmissä saatiin päätökseen syksyllä 2013. Tämän jälkeen paketin eteneminen on viivästynyt tuoteturvallisuusasetusehdotukseen sisältyvään tuotteiden alkuperämaamerkintään liittyvästä jäsenvaltioiden erimielisyydestä johtuen. Euroopan parlamentti on 15.4.2014 äänestänyt ensimmäisen lukemisen kannastaan koskien parlamentin IMCO-valiokunnan (sisämarkkinat ja kuluttajansuoja) mietintöjä tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapaketeista ja hyväksynyt mietinnöt. Asian käsittely jatkuu.

Linkit komission ehdotuksiin:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:FI:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0078:FIN:FI:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=swd:2013:0034:FIN:FI:PDF>

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle kahdesta komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (tuoteturvallisuusasetus ja markkinavalvontaasetus), 11.4.2013 EU/2013/0658:

<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=U+16/2013&base=eru&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

2.3. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi

Euroopan komissio antoi 8.3.2016 ehdotuksen direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on luoda tasavertaiset toimintaedellytykset työntekijöitä lähettävien ja kotimaisten yritysten välille sen varmistamiseksi, että kotimaisiin yrityksiin sovellettavia sääntöjä sovelletaan myös työntekijöitä lähettäviin yrityksiin. Näin varmistettaisiin työntekijöiden suojelu ja oikeudenmukainen kilpailu yritysten välillä.

Komission esitystä vastusti yksitoista jäsenmaata pääosin Itä- ja Keski-Euroopasta, joukossa myös Tanska. Maat aloittivat ns. keltaisen kortin menettelyn, koska komission esitys on niiden mielestä toissijaisuusperiaatteen vastainen eli se puuttuu kansalliseen toimivaltaan kuuluviin kysymyksiin. Monissa jäsenmaissa on pelätty, että direktiiviin kaavailut muutokset mm. häiritsevät palkoista sopimista, rajoittavat hintakilpailua sisämarkkinoilla ja lisäävät työnantajien hallinnollista taakkaa.

Komissio ilmoitti heinäkuussa 2016, että se ei korjaa tai vedä takaisin keväällä tekemäänsä esitystä. Näin ollen direktiiviesityksen käsittely jatkuu neuvostossa ja Euroopan parlamentissa normaalilla tavalla.

Suomi voi lähtökohtaisesti tukea tavoitetta parantaa lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaassa tavanomaisesti työskentelevien henkilöiden kanssa sekä täsmentää eräitä direktiivin säännöksiä muun muassa vastaamaan EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä. Kantaa tarkennetaan yksityiskohtien osalta käsitteilyn edetessä.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

2.4. Komission ehdotus neuvoston direktiiviksi kalastusalan työtä koskevan työmarkkinajärjestöjen sopimuksen saattamiseksi osaksi EU:n lainsäädäntöä

Komissio antoi 29.4.2016 direktiiviehdotuksen kalastusalan työtä koskevaksi direktiiviksi, joka pohjautuu Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen sopimukseen. Sopimus vastaa pääkohdiltaan ILO:n kalastusalan työtä koskevaa yleissopimusta ja koskee kalastusaluksella tehtävää työtä koskevia vähimmäisvaatimuksia, palvelussuhteen ehtoja, työterveyttä ja työturvallisuutta sekä terveydensuojelua ja sairaanhoitoa.

Direktiiviehdotus koostuu varsinaisesta direktiivistä ja sen liitteenä olevasta sopimuksesta, jossa olisi kalastusalan työtä koskevat määräykset. Direktiiviehdotus sisältäisi tämänyyppisille direktiiveille tavanomaiset säännökset sopimuksen täytäntöönpanosta, mahdollisuudesta antaa kansallisesti työntekijöille suotuisempia säännöksiä sekä siitä, että direktiivin täytäntöönpano ei ole peruste työntekijöiden suojelun yleisen tason alentamiselle.

Direktiiviin sisältyisi säännökset sen kansallisesta implementoinnista. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on saatettava direktiivissä edellytetyt lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kahden vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta. Direktiivi tulisi voimaan kalastusalan työtä koskevan ILO:n vuoden 2007 yleissopimuksen voimaantulopäivänä.

Asiaa on käsitelty kolme kertaa EU:n sosiaalityöryhmässä. Tarkoituksena on viedä ehdotusta eteenpäin mahdollisimman nopeasti. Suomi tarkastelee vielä direktiiviehdotuksen vaikutuksia.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Harri Halme
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63480

3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet

3.1. Uusi työsuojelustrategia ja siihen liittyvät toimenpiteet

Komissio julkaisi 6.6.2014 uuden työsuojelun kommunikaation ”Työterveyttä ja työturvallisuutta koskeva strategiakehys kaudelle 2014–2020” (Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Neuvostolle COM(2014) 332 final). Siinä määritellään kolme suurinta haastetta työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyen: säädösten tehokkaampi täytäntöönpano koskien erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten riskienarviointia, työperäisten sairauksien tehokkaampi ehkäiseminen ja työväestön ikääntymisen mukanaan tuomien haasteiden huomioiminen.

Vuoden 2014 työsuojelustrategiaa on käsitelty Latvian ja Luxemburgin päätöslauselmissa sekä parlamentin raportissa, joissa korostuu uuden työsuojelustrategian tarpeellisuus. Myös selkeiden ja tehokkaiden direktiivien todetaan olevan tarpeellisia. Tavoitteena on myös direktiivien yksinkertaistaminen ilman että turvallisuustaso heikkenee. Työntekijöitä ei tule asettaa eriarvoiseen asemaan yrityksen koon perusteella.

Em. päätöslauselmien ja parlamentin raportin perusteella ajankohtaisina aiheina ovat nousemassa esiin mm. työergonomiadirektiivin päivittäminen, työperäisen syövän torjunta, psykososiaaliset ongelmat sekä lainsäädännön toimeenpano mikro- ja pienyrityksissä.

Komissio ei ole vielä esittänyt jatkosuunnitelmia. Niistä kerrotaan Staff Working Document’issa, jonka tekninen sisältö on tiettävästi valmis. On päätetty, että siihen liitetään poliittista kommunikaatiota, jossa komissio antaa viitteitä tulevasta kehityksestä. Kommunikaatio ei ole valmis, minkä vuoksi koko paketin ilmestyminen siirtyy syyskuun 2016. Syyskuussa järjestetään kansallisia työsuojelustrategioita käsittelevä kokous.

Lisätietoja: Wiking Husberg
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63475

3.2. Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön arviointi

EU-maissa toteutettiin REFIT-ohjelman mukaisesti työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön arviointi vuosina 2014–2015. Arviointi koski puitedirektiivin 89/391/ETY ja 22 siihen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot osallistuivat arviointiin toimittamalla direktiivien täytäntöönpanokertomukset vuoden 2013 lopussa.

Lainsäädännön arviointi on edelleen kesken. Komission työasiakirjaa arvioinnin tulosten johdosta tehtävistä toimenpiteistä odotetaan syksyllä 2016.

Lisätietoja: Antti Janas, Hanna-Mari Pekuri ja Toivo Niskanen
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63459 (Pekuri) ja 02951 63504 (Niskanen)

3.3. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus

Kampaamoalaa edustavat eurooppalaiset työmarkkinajärjestöt, työnantajajärjestö Coiffure EU ja työntekijäjärjestö UNI Europa Hair & Beauty, solmivat huhtikuussa 2012 puitesopimuksen työsuojelusta kampaamoalalla. Osapuolet ovat esittäneet komissiolle, että komissio tekisi ehdotuksen direktiivistä, jolla puitesopimus pantaisiin täytäntöön ja siitä tulisi jäsenmaita velvoittavaa EU-lainsäädäntöä.

Työmarkkinaosapuolet ovat muuttaneet vuoden 2012 sopimusta osittain keväällä 2015. Sopimus on arvioitavana komissiossa. Arvioinnin jälkeen tehdään asianmukainen vaikutusten arviointi, jonka valmistelu riippuu allekirjoitettavan sopimuksen lopullisesta laajuudesta. Vaikutusarviointi toimii komission päätöksenteon pohjana.

Lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

3.4. Viiteraja-arvodirektiivi

Vuoden 2016 aikana on tarkoitus saada valmiiksi komission ehdotus neljänneksi raja-arvodirektiiviksi. Direktiivillä komissio pyrkii yhtenäistämään työilman kemikaalien raja-arvoja eri jäsenmaissa antamalla viiteraja-arvoja. Tarkoituksena on antaa viiteraja-arvot lähes 30 uudelle kemikaalille sekä päivittää joitakin vanhoja raja-arvoja. Suomessa direktiivi pannaan täytäntöön sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella annettavilla kansallisilla HTP-arvoilla.

Lisätietoja: Reetta Orsila ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63505 (Orsila) ja 02951 63565 (Saarikoski)

3.5. Raskaudensuojeludirektiivi

Komissio antoi 3.10.2008 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä annetun neuvoston direktiivin 92/85/ETY muuttamisesta (ns. raskaudensuojeludirektiivi). Ehdotuksen tarkoituksena on parantaa raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden suojaa.

Asiaa käsiteltiin useita kertoja neuvoston työryhmässä. Euroopan parlamentin täysistunto äänesti asiasta loppuvuodesta lokakuussa 2010. Työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asioiden neuvostossa (TSTK-neuvosto) asiasta keskusteltiin joulukuussa 2010 ja annettiin edistymisraportti kesäkuussa 2011. Asiaa käsiteltiin Puolan puheenjohtajuuskaudella neuvoston työryhmässä ja Puola antoi asiasta edistymisraportin TSTK-neuvostossa joulukuussa 2011.

Parlamentin jo hyväksymä esitys jäi pöydälle, kun monet jäsenmaat eivät kustannusten pelossa halunneet viedä aloitetta eteenpäin. Neuvottelut pysähtyivät vuonna 2010.

Kesällä 2014 komissio ilmoitti vetävänsä esityksen kokonaan pois. Sen jälkeen komission on käynnistänyt kuulemisen työn ja perheen yhteensovittamista koskevasta paketista, johon asia liittyy.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus

Komissio antoi maaliskuussa 2014 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi henkilönsuojaimista. Ehdotuksen mukaisesti nykyinen direktiivi kumottaisiin ja tilalle tulisi suoraan sovellettava asetus. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja ehdotuksesta saavutettiin yleisnäkemyks Kilpailukykyneuvostossa (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti antoi ensimmäisen lukemisen kantansa 30.4.2015. Trilogineuvotteluissa neuvoston, parlamentin ja komission kesken saavutettiin yhteisymmärrys syksyllä 2015. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä ja KIKY-neuvosto 12.2.2016.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta aletaan soveltaa ilmoitettuja laitoksia koskevien artiklojen osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0425>

Lisätietoja: Pirje Lankinen ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63488 (Lankinen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus

Komissio antoi maaliskuussa 2014 yhdessä henkilönsuojaimia koskevan asetusehdotuksen kanssa ehdotuksensa köysiratalaitteistoja koskevaksi asetukseksi. Köysiratoja koskeva direktiivi ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalle ehdotetaan asetusta. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja asiasta on saavutettu yleisnäkemyks Kilpailukykyneuvostossa (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta aletaan soveltaa arviointilaitosten osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.081.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2016:081:TOC

Lisätietoja: Kari Seppänen ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63490 (Seppänen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.3. Sähkömagneettisia kenttiä koskeva direktiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fysikaalisista tekijöistä (sähkömagneettiset kentät) aiheutuville riskeille (2013/35/EU) rakentuu periaatteelle suojata kaikkia työntekijöitä sekä työnantajan velvollisuuteen tuntee ympäristö, jossa työnantaja teettää työtä. Jos työympäristössä esiintyy työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä vaarantavia tekijöitä, työnantajan on arvioitava niiden merkitys työntekijöiden terveydelle. Direktiivi koskee Suomessa työturvallisuuslain tarkoittamia työntekijöitä, mutta ei väestöä laajemmin. Direktiivi ei koske pitkäaikaisvaikutuksia.

Direktiivi hyväksyttiin 26.6.2013 ja julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä samana päivänä. Direktiivin pantiin kansallisesti täytäntöön valtioneuvoston asetuksella työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuvilta vaaroilta (388/2016), annettu 19.5.2016.

Linkki direktiiviin:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:179:0001:0021:FI:PDF>

Lisätietoja: Reetta Orsila ja Tuula Andersin
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63505 (Orsila) ja puhelin: 02951 63506 (Andersin)

4.4. Säteilysuojelun perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)

Ionisoivan säteilyn vaaroilta suojautumista koskeva direktiivi on päivitetty EU:ssa työntekijöiden ja väestön säteilysuojelun varmistamiseksi. Samalla on koottu yhteen direktiiviin aiemmat eri osa-alueiden säädökset.

Direktiivi kattaa säteilyn tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön teollisuudessa, lääketieteellisessä potilastyössä ja seulonnoissa sekä oikeus- ja poliisiviranomaisten teettämässä tutkimuksissa. Lisäksi direktiivissä ohjeistetaan varautumaan säteilyvaaratilanteisiin sekä säädetään vaaratilanteiden aikana toimintaa koskevista velvoitteista. Direktiivissä säädetään myös kotien, työpaikkojen ja julkisten tilojen radonpitoisuuden viitearvosta. Sisäilman radonin viitearvo on 300 Bq/m³. Työpaikkojen osalta on kansallisesti mahdollista asettaa korkeampi viitearvo, mikäli jäsenvaltion olosuhteet sitä vaativat.

Direktiivi julkaistiin 17.1.2014 ja se tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 6.2.2018 mennessä. Suomen säteilylainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan samassa yhteydessä. Uudistusta valmistelemaan on perustettu ohjausryhmä alatyöryhmineen.

Linkki direktiiviin:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:013:FULL:FI:PDF>

Direktiivin valmisteluvastuu kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osastolle.

TSO:lla lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Reetta Orsila
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63505 (Orsila)

4.5. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

Komissio antoi 9.4.2014 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi pimeän työn ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tehtävän yhteistyön edistämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin perustamisesta. Kyseessä on EU-tason foorumi, jonka tavoitteena on tehdä yhteistyötä sellaisten asiaankuuluvien viranomaisten, asiantuntijaryhmien ja komiteoiden edustajien kanssa, joiden työskentely liittyy pimeään työhön. Foorumilla olisi myös käytössään erityisasiantuntijoiden asiantuntemus. Työhön kuuluu myös näennäisyrittäjyyteen liittyvät ongelmat.

Foorumissa ovat mukana myös EU-tason työmarkkinajärjestöt sekä EU:n komiteat ja vastaavat (mm. SLIC) ja muina yhteistyötahoina mm. ILO, Eurofound ja EU-OSHA. Foorumin tehtäviä ovat tietämyksen parantaminen analyysien ja järjestelmien avulla, toimenpiteet, välineiden käyttöönotto, hyvien käytäntöjen oppaat ja tarkastuksia koskevien yhteisten periaatteiden kehittäminen.

Pimeän työn torjuntafoorumissa ei ole kyse harmonisoinnista, vaan sen avulla pyritään mm. tuomaan esiin hyviä käytäntöjä ja kokoamaan tietoa pimeästä työstä ja sen torjunnasta. Foorumin puitteissa voidaan esimerkiksi määritellä käsitteitä ja laatia suositusluonteisia ohjeistuksia viranomaisille.

Neuvoston yleisnäkemyks saavutettiin Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiain (TSTK)-neuvostossa 16.10.2014. Jäsenmaat kannattivat yleisesti ehdotuksen tavoitteita. Komission ehdottama pakollinen osallistuminen foorumiin hyväksyttiin, mutta useat valtiot korostivat jäsenvaltion päätösvaltaa toimenpiteisiin osallistumisesta. Euroopan parlamentti käsitteli ehdotusta keväällä ja sosiaalityöryhmä jatkoi parlamentin muutosehdotusten käsittelyä alkukesän 2015 aikana. Neuvosto, parlamentti ja komissio pääsivät asiasta sopuun epävirallisissa neuvotteluissa syksyllä 2015. Parlamentti ja neuvosto tekivät 9.3.2016 päätöksen pimeän työn (undeclared work) vastaista yhteistyötä edistävän eurooppalaisen UDW-foorumin perustamisesta.

Linkki päätökseen:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0344&from=EN>

Suomessa ollaan perustamassa foorumiin liittyvää kansallista verkostoa, jonka puheenjohtaja on työ- ja elinkeinoministeriöstä ja varapuheenjohtaja sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolta. Verkoston tavoitteena on tehostaa toimia pimeään työhön puuttumiseksi ja sen toimintaan osallistuu useita ministeriöitä ja viranomaisia sekä työmarkkinajärjestöt.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Kirsi Kyrkkö
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63487

5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita.

Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa sekä arvioinnissa. Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla on edustus komiteassa. Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä (tällä hetkellä 12 työryhmää, työsuojeluosastolta edustus osassa työryhmiä).

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua myös muutoin. STM:n työsuojeluosasto on edustettuna GIG:ssa.

Lisätietoja: Wiking Husberg
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63475

5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on komission alainen virasto, jonka johtajana toimii tällä hetkellä itävaltalainen Christa Sedlatschek.

EU-OSHA:n toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Suomen Focal Pointina (FOP) toimii STM:n työsuojeluosasto. Suomessa FOP-toimintaa ohjaa työsuojeluneuvottelukunnan alainen kolmikantainen EU-OSHA -jaosto. Jaoston puheenjohtajuutta hoitaa työsuojeluosasto ja jäsenenä on työmarkkinaosapuolten sekä työterveyden ja työturvallisuuden tutkimus-, koulutus- ja tilastoasiantuntijatahojen edustajia. Koordinaatiokeskusten tehtävänä on organisoida kansalliset kolmikantaiset verkostot, vastata EU-OSHA:n toimeksiantoista sekä tuoda esille kansalliset näkemykset EU-OSHA:n lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelmiin ja sisällöt työterveyttä ja työturvallisuutta koskeviin EU-hankkeisiin. Lisäksi koordinaatiokeskukset organisoivat kansallisesti eurooppalaiset työterveyttä ja työturvallisuutta koskevat kampanjat. Myös päätös kansallisten ehdokaiden valinnasta EU-OSHA:n kampanjateemaan liittyvään Hyvien käytäntöjen kilpailuun tehdään koordinaatiokeskusten toimesta työpaikoilta lähetettyjen ehdokkaiden joukosta.

Vuosien 2016–2017 kampanjan teema on ”Terveellinen työ – Elämän eri vaiheissa”. EU-OSHA -jaostoon nimettyjen tahojen ja työpaikkojen lisäksi kampanjaa toteuttavat kansallisesti kampanjateemaan liittyvät organisaatiot. Myös aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet ovat tiiviisti mukana kampanjoiden toteutuksessa.

Lisätietoja: Hannu Stålhammar
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63469

5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Komission yhteydessä toimii johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC). Suomea komiteassa edustaa sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkö Leo Suoma ja varajäsenenä valvontajohtaja Raimo Antila. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Kevätkokous pidettiin Amsterdamissa ja syksyn kokous pidetään Slovakiassa.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja, kuten työsuojeluvalvonnan tiedonvaihtoverkosto SLIC-KSS. SLIC:n toimintasuunnitelmassa ajankohtaisia asioita ovat mm. erilaiset kampanjat, kuten vuonna 2016 vuokratyötä koskeva kampanja. Lisäksi esillä on ollut tarkastajanvaihto, teemapäivät ja hyvien tarkastus- ja muiden käytäntöjen vaihto.

Suomen työsuojeluhallinto johtaa Maltan työsuojeluhallinnon arviointia syksyllä 2016.

Lisätietoja: Hannele Jurvelius
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63486

6. Muita työsuojelua sivuavia asioita

EU:ssa on vireillä ja odotettavissa Slovakian puheenjohtajuuskaudella muitakin hankkeita työllisyys- ja sosiaaliasioiden alalla esimerkiksi seuraaviin teemoihin liittyen:

- Työvoiman liikkuvuus
- Köyhyyden poistaminen
- Yhdenvertaista kohtelua koskeva direktiiviehdotus
- Esteettömyysdirektiivi
- Nuorten työntekijöiden nuorisotakuu
- Sosiaaliturvan koordinointiasetus